

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
OFISI YA RAIS
TAWALA ZA MIKOA NA SERIKALI ZA MITAA

021

MTIHANI WA UTIMILIFU KANDA YA ZIWA
KISWAHILI
(Kwa watahiniwa waliko na wasiokuwa shuleni)
MUONGOZO WA USAHIHISHAJI

Julai, 2024

SEHEMU A: ALAMA 16

1:

ORODHA A	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
ORODHA B	D	C	D	B	D	D	A	B	C	E

Alama 10@1

2:

ORODHA A	I	II	III	IV	V	VI
ORODHA B	C	H	A	G	D	B

Alama 6@1

SEHEMU B: ALAMA 54

3. (a) Mwanafunzi ataje njia zinazotumka kuunda misamiati hii,

- (i) mwigo wa sauti/mfanano wa sauti
- (ii) Miambatano
- (iii) Uradidi/urudufishaji
- (iv) uhulutishaji

Alama 4@1

(b) Mwanafunzi aoneshe makosa kwenye sentensi kwa kupigia mstari na aandike upya kwa usahihi

(i) Samaki zimechina

Sahihi-samaki wamechina

(ii) Embu sokea karibu

Sahihi-Ebu sokea karibu

(iii) Wadada wa siku hizi wakorofi

Sahihi-Akina dada wa siku hizi ni wakorofi

(iv) Nimekusubiri kwa muda wa lisaa limoja

Sahihi-Nimekusubiri kwa muda wa saa moja

(v) Mwanafunzi anaendaga shuleni

Sahihi-Mwanafunzi huwa anaenda shuleni

Alama 5@1/2

4. (a) Mwanafunzi ataje kategoria kwa kuzingatia maelezo ya kwenye mabano

(i) Refu

(ii) Ubaya

(iii) Tatizo

(iv) Okoto/Uokotaji

(v) Vizuri

(vi) Fupi

Alama 6 @1

(b) Mwanafunzi ataje aina (3) za vielezi kwa mifano

(i) Vielezi vya namna/jinsi mfano, vibaya

(ii) Vielezi vya mahali mfano, sokoni

(iii) Vielezi vya idadi mfano, mara mbili

(iv) Vielezi vya wakati mfano, asubuhi

Alama 3@1

5. (a) Mwanafunzi afafanue na kutaja vipengele vinne vinavyodhihirisha uhusiano wa kiswahili na kibantu

- (i) Muundo wa sentensi
- (ii) Ngeli za majina/nomino
- (iii) Msamiati wa msingi
- (iv) Mpangilio wa maneno kuunda sentensi

Alama 4@1

(b) Mwanafunzi aoneshe mchango wa vyombo vya habari katika kukuza kiswahili kuanzia 1961

- (i) Kutoa matangazo kwa lugha ya kiswahili
- (ii) Kuandaa vipindi mbalimbali vinavyohusu/kujadili lugha ya kiswahili
Mfano, Lulu ya kiswahili TBC
- (iii) Kuendesha warsha na makongamano mbalimbali ya kiswahili
Mfano kigoda cha mwalimu Nyerere
- (iv) Kuendesha mashindano mbalimbali kwa lugha ya kiswahili
Mfano, ngonjera mashairi

Alama 4@1

6. Mwanafunzi aeleze njia nne za uhifadhi wa fasihi

- (a) Kichwani
- (b) Vinasa sauti
- (c) Video/televisheni
- (d) Maandishi

Alama 8@1

7. Mwanafunzi aandike barua rasmi kukiri kupokea bidhaa kwa kuzingatia vipengele vifuatavyo;

- (a) Anwani ya mwandishi (1/2)
- (b) Tarehe (1/2)
- (c) Kumbukumbu namba (1/2)
- (d) Anwani ya mwandikiwa (1/2)
- (e) Mwanzo wa barua (1/2)

- (f) Kichwa cha barua (1)
- (g) Utangulizi (1/2)
- (h) Kiini cha barua-aina ya bidhaa na idadi (alama 4)
- (i) Mwisho wa barua (1/2)
- (j) Sahihi (1/2)
- (k) Jina la mwandishi(1/2)
- (l) Cheo cha mwandishi (1/2)

Jumla Alama 10

8. (a) **UCHAGUZI MKUU/UMUHIMU WA UCHAGUZI** (Alama 2)
- (b) Miaka mitano (Alama1)
  - (c) (i) Awe amejandikisha katika daftari la kudumu la wapiga kura (Alama 1)
  - (ii) Awe na umri wa miaka kumi na nane na kuendelea (Alama 1)
  - (iii) Awe raia wa Tanzania na mwenye akili timamu (Alama 1)
  - (d) Ndio (Alama 1)
  - (i) Hutupatia viongozi bora (Alama 1)
  - (ii) Huendeleza demokrasia (Alama 1)
  - (iii) Huleta mabadiliko nchini na kutatua migogoro (Alama 1)

JUMLA (Alama 10)

SEHEMU C: ALAMA 30

9. (a) Majigambo ni hali ya kujisifu kwa kufanya tukio la kishujaa au kijasiri
- Mfano, kuua simba, kushinda mchezo n.k

Alama 3

- (b) Mwanafunzi atunge majigambo juu ya mwalimu bora yenye beti nne **Alama 12@3**

10. UTANGULIZI

Mwanafunzi afafanue dhana ya mapenzi ya dhati na kutambulisha vitabu vya riwaya (2)
anavyotumia kijibu swali

KIINI

WATOTO WA MAMA N'TILIE

- (i) Kulwa alifarajika na mapenzi ya dhati ya Peter
- (ii) Mapenzi ya dhati ya Mama n'tilie kwa watoto wake
- (iii) Mapenzi ya dhati ya Mama n'tilie kwa mume wake

TAKADINI

- (i) Mapenzi ya dhati ya Sekai kwa Takadini
- (ii) Mapenzi ya dhati ya Shighai kwa Takadini
- (iii) Mapenzi ya dhati ya Mzee Chivero kwa Takadini na Sekai

JOKA LA MDIMU

- (i) Mapenzi ya dhati ya mke wa Brown Kwacha kwa mabinti wake watatu
- (ii) Mapenzi ya dhati ya mke wa Tino kwa mumewe
- (iii) Mapenzi ya dhati ya mke wa Tino kwa watoto wake (Cheche,Tabo na Subira)

Utangulizi (Alama 2)

Kiini (Alama 12)

Hitimisho (Alama 1)

JUMLA (alama 15)

11. UTANGULIZI

Mwanafunzi akubaliane na dhana ya swali kwa Kuonesha picha ya swali (kukubali au kukataa), kutambulisha vitabu vya tamthiliya (2) atakavyotumia kujibu swali.

KIINI

-madhara ya kutopata malezi bora

ORODHA

- (i) Madhara ya ulevi mfano,Furaha na Mary
- (ii) Mapenzi katika umri mdogo mfano Furaha na Mary
- (iii) Matumizi ya dawa za kulevya mfano, Kitunda
- (iv) Kupata magonjwa ya zinaa mfano, Furaha

KILIO CHETU

- (i) Mapenzi katika umri mdogo mfano, Suzy na Joti
- (ii) Kupata magonjwa mfano UKIMWI kwa Joti
- (iii) Mimba za utotoni mfano, Suzy
- (iv) Kujiunga na makundi mabaya mfano, Joti na kundi lake

Utangulizi (Alama 2)

Kiini (Alama 12)

Hitimisho (Alama 1)

JUMLA (alama 15)